

bare soort, *Entoloma jubatum* Tr., met typisch grauwachtige plaatjes, alleen door de sporen wat rose bestoven. Als ik mij niet vergis, is deze laatste nog slechts eens gevonden in een weiland bij Doetinchem.

Tenslotte gaven de afgevallen populierenbladeren in November nog een aardige verrassing in den vorm van een nieuwe Typhula soort, *T. Mucor Pat.* (fig. 4), doorschijnend witte knotsjes, veel gelijkend op *Typhula Grevillei* Tr., welke echter de steel behaard heeft.

Een paar dagen na den gedenkwaardigen storm op 6 Nov. j.l., waarin we juist onder leiding van Mej. Cool met een zevental leden, onze jaarlijksche excursie in Groenendaal hielden en het weiland in volle glorie aantroffen, maakte de plotseling invallende vorst helaas aan alles een eind. Ik twijfel er niet aan, of er was anders nog wel meer moois voor den dag gekomen.

Aan Mej. Cool breng ik hierbij nogmaals dank voor haren vriendelijken hulp bij het determineeren.

Moge het volgend jaar nog menig Groenendaal's product zijn weg naar 's Rijks Herbarium vinden.

Haarlem, November 1921.

G. D. SWANENBURG DE VEIJE.

ENGELSCH E VOGELBOEKEN.

Birds one should know by Rev. C. TH. WOOD. Illustrated by ROLAND GREEN. — London. Gay & Hancock Ltd. 1921.

HET is werkelijk een buitengewoon genoeg om aan een boek als dit een korte beschouwing te wijden. In een vorige boekbespreking (*The Spoonbill*) zeide ik reeds, dat vele Engelsche vogelwerken in hun uiterlijk en illustraties iets heel smaakvol hebben en ook dit boek munt hierin weer uit. Dit nu is voor Hollandsche ornithologen en vogelliefhebbers van uitnemend belang. Immers we hebben wel enkele uitstekende Hollandsche vogelwerken, die vooral den beginneling kunnen inleiden (speciaal Thijssse's: „Vogelboekje”, „Intieme Leven der Vogels” en het „Vogeljaar”), maar hun groote verdienste en waarde is bovenal in den tekst gelegen. Of de handigheid en beknoptheid (Vogelboekje), of de prachtig heldere en heerlijk onderhoudende verteltrant zijn het die belangstelling wekken en de kennis vermeerderen.

Maar illustraties werken nog suggestiever en blijven in de herinnering langer naleven, en dit geldt voor teekeningen weer in grootere mate dan voor foto's. En toch ontbreken in ons land boeken met goede vogelteekeningen ten eenenmale.

U neemt het me niet kwalijk Mijnheer Thijssse, maar hoe vindt U de gekleurde vogelplaten uit het Vogeljaar? En „*Ornithologia Neerlandica*” dan? zal men vragen. Ja, zonder ook maar iets aan de wetenschappelijke waarde van dit werk te willen of kunnen af doen, het is jammer het te moeten zeggen, maar de teekeningen uit dit Engelsche boek van tien en een halve shilling zijn beter dan die uit het fancy-dure werk van Prof. dr. v. Oort¹⁾. Vergeleken met die van Roland Green (de Engelsche teekenaar) zijn de vogels van Koekoek balgen, waarbij de pootjes weer onder het lijf zijn getrokken en waarbij nog eenige andere duw- en trekbewegingen zijn uitgevoerd, tot de dieren een „natuurlijke” stand kregen. De vogels uit dit Nederlandsche standaardwerk *leven niet*, er is te angstvallig op wetenschappelijke juistheid alleen aangestuurd. Het is geen overdreven neiging tot afkammerij en het is jammer genoeg, maar uit artistiek oogpunt beschouwd zijn bijna alle vogelteekeningen tot nu toe mislukt.

1) Volgens den jongsten catalogus van Mart. Nijhoff: f 620.—

En zie nu dit werk eens. Een boek van ruim 130 bladzijden, dat drie en dertig vogels „die men moet kennen behandelt”, en hierin 209 afbeeldingen, gekleurde en ongekleurde buitentekstplaten en verstrooide teekeningen in den tekst. En bijna allen schitterend, dat is werk van iemand die kijk heeft op kleuren en op vogelhoudingen en -tafereeltjes, het blijkt op iedere pagina overtuigend.

De tekst van Wood, een dominee, is goed. De vogels die behandeld worden zijn uitstekend gekarakteriseerd en gepopulariseerd, zou ik willen zeggen. Maar als we nog eens even met Thijssse's Vogeljaar gaan vergelijken dan is de Hollandsche tekst meer waard.

De titel van het werk in zijn geheel luidt: „Birds one should know” „Benificial and mischievous”.

Wood vraagt dan ook telkens speciaal de aandacht voor het „nut” en de „schade” der vogels. Gelukkig dat reeds uit het voorbericht blijkt, hoe Wood zich hierbij op een vrij breed standpunt stelt.

„Het is natuurlijk zelden mogelijk,” zoo zegt hij, „om een juiste maatstaf voor hun beteekenis aan te leggen. In vele gevallen zijn zij in sommige opzichten nuttig, in andere schadelijk. Maar men moet bedenken, dat, terwijl de schade die zij aanrichten in het algemeen duidelijk genoeg blijkt, hun diensten gemakkelijk over het hoofd worden gezien.” Zoo is het! Slechts twee of drie vogels noemt Wood „wholly injurious”. (Houtduif en Ekster speciaal).

Is de tekst dus de moeite waard, de beteekenis en waarde van het werk liggen voor mij in zijn illustraties. Eerst de acht gekleurde buitentekstplaten, los opgeplakt, waarop Putter, Torenvalk, Kerkuil, Kievit, Fazant, Patrijs, Koolmees en vijftien vogelkopjes. Prachtig werk (de Torenvalken zijn minder geslaagd); een der mooiste, voor een schilder dunkt me trouwens een dankbaar onderwerp, vooraan: vier Putters op distels. Wat een gratie en natuurlijkheid. En het Patrijzenpaar of de Koolmees met zijn uitgevlogen jongen, kleine schreeuwende vogeltjes met zenuwachtig trillende, half uitstaande vlerkjes, zoowel in opzet, in de kleuren als in houding uitstekend. De Engelsche kunstenaar heeft dat allemaal zelf buiten gezien.

Verder zijn er dan nog 16 ongekleurde buitentekst platen en last but not least, de 185 tekstillustraties, allen even goed gezien, allen typeerende standen gevend van iederen vogel, die direct treffen als volkomen juist. Een biddende Torenvalk, wijsgeerige Uilen, een moeder-Fazant met jongen, rakkers van Eksters, jonge Kievitjes, een prachtige kop van een oude Kieft (bladz. 48) en zoo zou men door kunnen gaan. Het is een rijk geheel van biologisch studiemateriaal, vastgelegd door een artiest in sprekende schetsen.

Dit boek zal, hoop ik, in handen komen van menigen natuurliefhebber, vooral waar wij in Holland, we zeiden het boven reeds, niet kunnen bogen op dergelijke uitgaven. Waarbij aan den anderen kant één ding echter niet moet worden vergeten. Dergelijke werken zijn kostbaar voor den uitgever en in Holland met z'n klein debiet is het risico, aan de uitgave ervan verbonden, groot. Ook de prijs zou hooger moeten worden, te hoog voor velen om zich de boeken te kunnen aanschaffen. We moeten dan vooral naar Engelsche werken grijpen, zij zijn er vele, want de Engelschen zijn een vogellievend volk, en zij munten behalve door unieke illustraties vaak uit door goedkoopte, vooral in aanmerking genomen wat er voor geboden wordt.

K. W. L. BEZEMER.